

TLAČOVÁ SPRÁVA

Autor, titul výstavy:	Jakub Milčák: Na tejto strane neba
Miesto konania:	Záhorská galéria Jána Mudrocha v Senici, Sadová 619/3
Kurátor:	Ľudovít Hološka
Otvorenie výstavy:	10.4.2026 (piatok) o 17.00
Hudobní hostia:	Milan Paľa – husle, Katarína Paľová – klavír
Trvanie výstavy:	10. apríl (piatok) – 24. máj (nedeľa) 2026

Na jarné mesiace 2026 pripravila Záhorská galéria, v úzkej spolupráci s prof. Ľudovítom Hološkom, výstavu Jakuba Milčáka, maliara s grafika, ktorý veľkú časť štúdia absolvoval v zahraničí. Poetický názov výstavy korešponduje s charakterom tvorby, ktorej prierez autor v galérii predstavuje.

Tvorbu Jakuba Milčáka môžete vidieť na aktuálnej výstave s názvom Na tejto strane neba v Záhorskej galérii Jána Mudrocha v Senici do 24. mája 2026.

„Uvoľnená gravitácia súčasnosti“

Jakubove rozmerné kompozície predstavujú vesmíry organických, rastlinných, biologických tvarov a foriem. Sú prednesené rozrôznenou rukopisnou gestikou v dramatickej farebnej škále, často zjemňovanej šerosvitnou valérovou technikou. Pripomínajú barokové zvíchrené udalosti tvarov a farieb na klenbách chrámov a stropoch palácov.

V rozvíjaní témy pokračuje voľbou iných techník (napr. olej) a artikulovaním foriem na monochrómnom, farebne aktívnom poli. Obraz tým získava rozmanitosť tvarov, ktoré rozlišovali a rozširovali účinky pôsobivej farebnosti. Čisté uzavreté abstraktné formy s rozlíšenou sýťou farebnosťou z množujú obsahovosť jednotlivých kompozícií. Dynamika bohatstva farieb a tvarov má veľký významový konotačný rozptyl.

„...obsahom každej maľby je vnútornosť, sám o sebe neviditeľný život, ktorý nemôže prestať byť a ktorý trvale zotrváva vo svojej temnote.“¹

Štruktúry kozmu prestúpia k štruktúram vegetácie, lístia v korunách stromov, listnáčov i ihličnanov, tráv, kvetín, burín, bylín, trstín, terénov. V takomto novom motivickom svete sa zrazu zjaví človek, figúra. Ako skrytá súčasť prírodného sveta, rozprávková, mýtická bytosť, niekedy hybridná s vtáčou či hmyzou živočíšnou ríšou.

Vyčirí sa až v obraze Trilógia. Obraz je inšpirovaný rovnomennou prózou Jona Fosseho „baladickým príbehom muzikanta Asleho a jeho družky Alidy, dvoch mladých milencov, príbehom o veľkých témach: o láske, ktorá musí prinášať fatálne obete, o osude, ktorý je milosťou i prekliatím a pred ktorým

nemožno ujsť, o smrti, ktorá našich blízkych berie s definitívnou neúprosnosťou...“². V obraze na pozadí temného mora a chmúrneho neba, na ktorom pomedzi chmáry preniká svit hviezd, kráča dvojica. Lineárna konštrukcia kompozície má skryté napätie. Uhlopriečne vytryskne z pravého dolného okraja formátu a mieri do jeho ľavého horného rohu. Okolo uhlopriečných línií sa ovíjajú a napínajú obrysové línie tvarov oboch figúr, ich tváří, oblečenia a vecí, čo nesú. Vnútoraná dynamika arabesiek nám pripomenie zvířené kompozície abstraktných malieb, ktorými maliar začínal.

(úryvok z textu Ľ. Hološku)

¹ Michel, Henry: Vidieť neviditeľné O Kandinskom. Minor, 2023.

² Milčák, Peter – Ormandík, Marek: Ako sa číta obraz. Modrý Peter, 2017.

Jakub Milčák (*1. 6. 1989, Levoča) študoval na VŠVU v Bratislave v ateliéri doc. Vojtecha Kolenčíka, na NSCAD Univerzite v kanadskom Halifaxe (pod vedením Dana O'Neill) a magisterské štúdium maľby absolvoval na Kolumbijskej univerzite v New Yorku (pod vedením Gregoryho Amenoffa).

Jeho dielo je dialógom tradície a modernej abstrakcie, kde sa hranice medzi realitou a snom neustále prelínajú. Tvorba je často vnímaná ako vizuálny pokus o zachytenie „tajomstva a zázraku nášho bytia“. Každý detail na plátne či papieri reprezentuje pohyb k hlbšiemu poznaniu, ktoré presahuje bežnú realitu. Kresby Milčák nazýva „maliarske kresby“, lebo tie pre neho nie sú iba prípravou na maľbu, ale autonómny, fyzicky náročným procesom vrstvenia. Pracuje s biomorfnými tvarmi psychedelickej povahy, ktoré vyplňajú plochu papiera s použitím žiarivých línií, ktoré sú typické pre hľadanie „toho, čomu svetlo nedáva tvar“. Kresby pripomínajú aj mikroskopické pohľady na bunky, prúdenie energie alebo hustú vegetáciu, ktorá akoby vyrastala priamo z papiera.

Po absolvovaní štúdia maľby v New Yorku sa Jakub Milčák v roku 2020 vrátil domov na Slovensko a zároveň sa vrátil k tradícii maliarskeho remesla. Odchádza z abstraktného sveta do sveta konkrétneho. Je to prechod od jeho typickej biomorfnej abstrakcie k naratívnejšej a kontemplatívnejšej podobe stvárnenia figúry a krajiny, pokus o zobrazenie nepoznateľného a túžba po momentálnej nekonečnosti.